
پیشگفتار

امروزه تغییرات با نرخ سریع‌تری به وقوع می‌پیوندند. تغییرات فناوری و متعاقباً تغییر در دیگر جنبه‌های زندگی، افزایش روزافزون وابستگی متقابل کشورها و ملل، تمرکززدایی جوامع و نهادهای موجود که به دلیل گسترش فناوری اطلاعات شتاب بیشتری یافته است، تمایل روزافزون به جهانی شدن به همراه حفظ ویژگی‌های ملی، قومی و فرهنگی و بسیاری عوامل دیگر، لزوم درک بهتر از "تغییرات" و "آینده" را ایجاب می‌کند.

میل به آگاهی و شناخت آینده همواره در طول زندگی انسان از گذشته‌های دور وجود داشته است و اهمیت و نیاز به اطلاع از حوادث آینده، با ظهور افرادی در هیأت پیشگو و طالع‌بین بروز یافته است. در گذشته به واسطه سطح دانش و معرفت، این میل محدود به زمان‌های کوتاه در آینده بوده، ولی امروزه با رشد علم و توسعه فناوری‌ها، انسان به دوره‌های بلندمدت می‌اندیشد.

تبلور این نیاز را در عصر حاضر به صورت مطالعات آینده‌ها، من جمله در سازمان‌ها/موسسه‌ها می‌توان مشاهده کرد. توجه به میزان افزایش علم در چند دهه اخیر نسبت به گذشته و حرکت شتابان جهان کنونی بر اساس دانش‌محوری، تصمیم‌گیران سازمان‌ها را ملزم به شناخت آینده و مطالعات آینده‌شناسی می‌کند. علاوه بر این

انتظار جامعه در خصوص تربیت نیروی انسانی کارآمد، توانمند، بانشاط و متعهد به ارزش‌های مذهبی و ملی، ضرورت توجه به مسائل آینده را دوچندان می‌کند. مطالعات آینده از آنجا که فرصتی ساختاریافته برای نگاه به آینده و بررسی نقش عوامل مؤثر در ایجاد آینده فراهم می‌نماید، امکان ایجاد چشم‌انداز مطلوب برای تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران به وجود می‌آورد. افق‌های نوین از طریق شناسایی و ایجاد ظرفیت‌ها و توانمندی‌های جدید، امکان بهره‌گیری از فرصت‌ها در زمان آینده را بهتر میسر می‌سازد. ضمن آنکه با این رویکرد، مشکلات و نارسایی‌های ناشی از شرایط آینده قابل احصاء و رفع آنها امکان‌پذیر خواهد بود.

آینده‌پژوهی؛ شناخت آینده در موضوعات و پدیده‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و فناوری است که امکان انتخاب، برنامه‌ریزی و مواجهه آگاهانه و مدبرانه با آنها را در حد مطلوب و بایسته فراهم می‌سازد. در واقع آینده‌پژوهی در صدد ایجاد دوراندیشی و آینده‌شناسی در سطوح مختلف زندگی بشری است تا ضمن بیان اهمیت و ضرورت توجه به رویدادها و تحولات فراروی جهان، توانایی برخورد سنجیده و مناسب با آنها را فراهم سازد و یا الگوها و سناریوهای مطلوب و موجهی برای آن ارائه دهد.

این کتاب در چهار بخش تنظیم گردیده است که در بخش اول پارادایم آینده‌پژوهی مدرن به خوانندگان معرفی می‌شود. در بخش دوم پارادایم آینده‌پژوهی دینی را به بحث می‌گذاریم. در بخش سوم ضمن معرفی شهود و معرفت شهودی از دیدگاه نظریه‌پردازان غربی، کاربرد شهود در حل مساله و تصمیم‌گیری و در آینده‌پژوهی مدرن بحث می‌شود. در بخش آخر شهود و معرفت شهودی از دیدگاه اسلام و نقش شهود در آینده‌پژوهی دینی بررسی می‌گردد. در پایان این بخش همچنین نتیجه‌گیری مطلوبی در راستای کلیه مطالب و فصول استنتاج و ارائه شده است.

تشکر و قدردانی

اکنون که به یاری یگانه پروردگار بخشایش‌گر این کتاب به سرانجام رسیده، وظیفه دارم سپاس بی‌پایان خود را نثار بزرگوارانی کنم که در این راه یاریگر بودند.

پیش از همه نهایت قدردانی و سپاس خود را از جناب آقایان دکتر محمدرحیم عیوضی، دکتر علی اصغر جعفری و مهندس عقیل ملکی فر اعلام می‌دارم که الگوی علم‌آموزی، اخلاق و منش معلمی بوده‌اند و در پیشبرد این کتاب نیز با دقت و پیگیری کم‌نظیر خود نقش ارزنده‌ای داشتند. همچنین از سایر اساتید محترم که دیدگاه و راهنمایی‌های اندیشمندانه آنها هدایت‌گر و کارگشای پیشبرد کتاب بوده سپاسگزاری می‌کنم.

همچنین مراتب قدردانی و سپاس خود را از سرکار خانم مرضیه فخرایی که با احساس مسئولیت و اظهار لطف، کتاب را ویرایش کرده و کمک کردند تا این کتاب به زیور طبع آراسته گردد، اعلام می‌دارم.

امید است این کتاب که نتیجه هدایت‌ها و حمایت‌های بی‌دریغ این اساتید فرهیخته و دیگر بزرگواران مساعدت‌کننده است بتواند گام کوچکی در راه بلند اعتلای ایران اسلامی باشد.

در انتها امیدوارم خوانندگان محترم با مطالعه این کتاب به درک درست و بالایی از این مبحث کلیدی نایل شده و اینجانب را نیز از نقطه نظرات سازنده خود محروم نفرمایند.

□ با سپاس مجدد

علیرضا کیقبادی

